

כשתרבות פוגשת פסולת

סדרת מפגשים בנושאי סביבה חברה לציבור הרחב

צילום: חיה טולדנו

המפגשים מתקיימים במסגרת סופ"ש תרבות בחירייה המפגשים מייצרים הזדמנות אחת לחודש, במרכז לחינוך סביבתי. המפגשים מייצרים הזדמנות לבחון את חיינו דרך הפסולת אותה אנו מייצרים. לפני כל מפגש תתאפשר הצטרפות לסיור בפארק המיחזור חירייה, המספר את סיפורה של הפסולת.

1 דצמבר 2011

זבל לאורך ההיסטוריה

הראה לי את פח הזבל שלך, ואומר לך באיזו תקופה אתה חי. מאז קום מדינת ישראל, השתנו הרגלי הפסולת של אזרחיה ללא היכר; משקית זבל אחת בשבוע לשתי שקיות ביום, מעגלה רתומה לסוס שמפנה את הפסולת לצי של משאיות שחוצות את הארץ עמוסות לעייפה בהררי הזבל שאנחנו מייצרים. היחס המשתנה של הישראלי לפסולת שלו, הכמות וסוג הפסולת שהוא מייצר, היחס של הממשלה לפסולת - כל אלה מאירים באור חדש את סיפורה של הישראליות ושל מדינת ישראל. במפגש נציג את הרגלי הפסולת בתקופות השונות, נסקור את השינוי ביחס המדינה לבעיית הפסולת, וננסה להבין מה כל זה אומר עלינו.

5 ינואר 2012

פסולת וכלכלה

זורקים את הכסף לפח? התנהלות בעולם של צריכה. הצריכה נחשבת לכוח המניע את הכלכלה, אבל היא כנראה גם הכוח המניע את הצטברות הפסולת. הרגלי הקנייה שלנו הופכים אותנו ליצרני זבל בלתי נלאים, ומעודדים את החלפת הישן בחדש. האם הקשר בין כלכלה פורחת לבין הררי הזבל הוא כורח המציאות? האם ניתן לסגל אורח חיים שמפחית את ייצור הזבל מבלי לפגוע בכלכלה?

3 פברואר 2012

הסוציולוגיה של הפסולת: פערים בין פחים.

איך באים מדדי האי שוויון לידי ביטוי בפח הישראלי. יש דרכים רבות למדוד את פערי האי שוויון במדינת ישראל. באופן שעשוי אולי להפתיע, הפסולת היא בהחלט אחד מהם. למעשה, ניתן לצייר מפה מדויקת למדי של האוכלוסיות השונות בישראל לפי פחי הזבל שלהן; כמות הזבל, סוג הפסולת, הרגלי הטיפול בפסולת - כל אלה מבחינים בין מגזרים ותרבויות שונות ומציבים מראה מרתקת (ורחנית) אל מול פני החברה הישראלית.

1 מרץ 2012

רואים עולם: הצצה אל הפח שמעבר לים

היחס לפסולת לא משתנה רק כפונקציה של הזמן, בתהליך היסטורי - הוא עובר תהפוכות ושינויים גם בהתאם למקום ולתרבות. במפגש זה נציץ לעבר תרבויות אחרות בניסיון להבין איך הן מתייחסות לזבל שלהן, ומה ניתן ללמוד מהן על עצמנו - לחיוב ולשלילה. נבחן גם את הרגלי הפסולת של האדם הפשוט, אבל גם את היחס של ממשלות שונות לסוגיית הפסולת, בהשוואה לחברה ולממשלה כאן בישראל.

3 מאי 2012

זבל מילולי: "שפה פח", מה בין שפה ופסולת.

ממש כמו הזבל הפיסי שאנחנו מייצרים, גם הלשון שלנו נוטה לא פעם לפלוט פסולת: משפטים שאנחנו מתחרטים עליהם, ביטויים שלא היינו צריכים לומר ולפעמים גם התבטאויות אלימות. מה עומד מאחורי מנגנון הפסולת הלשונית? האם זהו צורך אנושי בסיסי שמיועד לנקות את המערכת לקראת שימוש חוזר, ממש כמו השלכת הזבל הביתית? כיצד, אם בכלל, ניתן לנקות את השיח הציבורי בישראל מפסולת לשונית?

7 יוני 2012

המיץ של הזבל

התבוננות באמנות פלסטית, קולנוע, שירה וספרות מתוך שקית הזבל שלנו.

כיצד פסולת יכולה להוות השראה ליוצרים ואמנים? האם זבל הוא חלק בלתי נפרד מהתרבות (אולי אפילו הלב שלה), או שהוא ההפך הגמור ממנה? מתי נגמר הזבל ומתחילה האמנות? יוצרים מהשורה הראשונה משוחחים על המקום של הפסולת ביצירתם, ועל הניסיון להתמודד עם הרבדים היומיומיים ביותר של הקיום האנושי, ולהעניק להם ממד אחר כחלק מתהליך היצירה.

